

BOLIGSOCIALT BLIK FOR NEGATIV SOCIAL KONTROL

En kortlægning af helhedsplaners
fokus på negativ social kontrol i
udsatte boligområder

CENTER FOR
**BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

BOLIGSOCIALT BLIK FOR NEGATIV SOCIAL KONTROL

En kortlægning af helhedsplaners fokus på negativ social kontrol i udsatte boligområder

Sarah Lunar

Anna Hald Wilbour

ISBN-978-87-92798-88-6

OKTOBER 2023

©2023 Center for Boligsocial Udvikling

Center for Boligsocial Udvikling

Sadelmagerporten 4

2650 Hvidovre

Tlf. 28 35 58 85

E-mail: info@cfbu.dk

www.cfbu.dk

Fotos: Trine Sand Skjoldberg & Kristian Brasen

Layout: Cecilie Næsby Friis

Udgivelsen kan frit hentes på www.cfbu.dk

CFBUs udgivelser kan frit citeres med tydelig kildegengivelse

Center for Boligsocial Udvikling er en selvejende institution under Social-, Bolig- og Ældreministeriet. Centrets overordnede formål er at undersøge effekten af sociale indsatser i udsatte boligområder, at indsamle erfaringer fra nationale og internationale boligsociale indsatser og at yde kvalificeret rådgivning og processtøtte til centrale aktører indenfor det boligsociale område.

INDHOLD

Introduktion	4
Sådan har vi gjort	6
Sammenfatning	7
Omfang: Hvor mange helhedsplaner har fokus på negativ social kontrol?	8
Målgrupper: Hvem har helhedsplaner fokus på i relation til negativ social kontrol?	10
Temaer: Hvad relaterer problemstillingen om negativ social kontrol sig til?	12
Aktiviteter: Hvilke boligsociale aktiviteter beskæftiger sig med negativ social kontrol?	15
Samarbejde: Hvem samarbejder helhedsplaner med om negativ social kontrol?	17
Litteratur	19

INTRODUKTION

Boligsociale medarbejdere har potentiale til at spille en væsentlig rolle i det forebyggende arbejde med negativ social kontrol i udsatte boligområder. Ikke blot med fokus på den enkelte beboer eller hele familien, men også med sociale netværk i lokalmiljøet. De boligsociale styrker er tæt knyttet til medarbejdernes lokale tilstedeværelse i områderne, deres kendskab til beboernes hverdagsliv og det, at de møder og arbejder med beboerne i mange sociale sammenhænge over tid (Lunar et al. 2021; Lunar et al. 2023; Følner & Hendriksen 2023).

CFBUs undersøgelser (2021; 2023) viser, at flere boligsociale helhedsplaner er begyndt at arbejde mere målrettet med negativ social kontrol. Men det er en kompleks problemstilling, og boligsociale medarbejdere efterspørger samtidig praksisnær viden om at arbejde kvalificeret med negativ social kontrol i aktiviteter, tiltag og sociale møder med beboere. Imens er der blandt fagfolk i kommunerne og i andre organisationer, der arbejder med negativ social kontrol, interesse for, men ofte også uklarhed om, hvordan den boligsociale indsats kan bidrage til forebyggelsesarbejdet. Noget, som bl.a. kan hænge sammen med, at områdebaseret arbejde i relation til negativ social kontrol stadig er et spædt både

forsknings- og arbejdsfelt (Lunar et al. 2021; Følner & Hendriksen 2023).

Der er altså behov for viden om, hvordan boligsociale helhedsplaner kan spille en aktiv rolle i forebyggelsen af negativ social kontrol i udsatte boligområder.

Indeværende kortlægning er første skridt i en undersøgelse af, hvordan boligsociale medarbejdere arbejder med negativ social kontrol. På baggrund af en læsning af helhedsplansdokumenter for alle aktuelle boligsociale helhedsplaner afdækker kortlægningen, på hvilke måder helhedsplanerne har fokus på negativ social kontrol. Kortlægningen giver hermed et øjebliksbillede af, hvordan planerne anskuer og adresserer negativ social kontrol på det tidspunkt, de er udformet, samt hvordan de ønsker at arbejde med negativ social kontrol. Den viser dog ikke nødvendigvis, hvordan arbejdet har udspillet sig i praksis. Senere udkommer CFBU med en publikation, der dykker ned i praktiske erfaringer, udfordringer og muligheder i det boligsociale arbejde med negativ social kontrol.

Kortlægningen henvender sig til boligsociale medarbejdere og andre organisationer, der arbejder lokalt i

udsatte boligområder. Ligeledes kan kortlægningen inspirere aktører, der ser potentiale i at arbejde mere lokalt med forebyggelse af negativ social kontrol, og som er nysgerrige på, hvordan de kan inddrage og samarbejde med boligsociale helhedsplaner.

KORT OM NEGATIV SOCIAL KONTROL

For nogle borgere er deres livssituation præget af, at andre kontrollerer og indskrænker deres muligheder for at handle frit og bestemme over eget liv på en sådan måde, at det kan føre til mistrivsel, bryde med rettigheder eller blive en barriere for at deltage aktivt i samfundet på lige fod med andre. Når det er tilfældet, kan man tale om, at de er underlagt negativ social kontrol (fx SIRI 2022).

At arbejde med negativ social kontrol er komplekst og kan ofte være dilemmafyldt. Det, som fra ét perspektiv er et udtryk for negativ social kontrol, kan fra et andet perspektiv blive opfattet som omsorg eller ansvarlig opdragelse (se Liversage & Søndebro 2023). I det boligsociale arbejde med negativ social kontrol kan det derfor være en svær balancegang på den ene side at værne om beboernes ret til selvbestemmelse og handlefrihed og på den anden side respektere beboeres forskellige værdier, levevis og individuelle valg.

DEL AF EN UNDERSØGELSES RÆKKE

CFBU er i gang med en række undersøgelser, der har fokus på negativ social kontrol fra forskellige vinkler:

Når negativ social kontrol står i vejen for job blandt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund (2023)

Her samler vi op på praksisnære erfaringer med at forebygge negativ social kontrol blandt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund som hindring for deres vej i arbejde. Det sker med primært afsæt i kommunale ressourcepersoner og jobcentermedarbejderes arbejde.

Lokal forebyggelse af negativ social kontrol (2023, igangværende undersøgelse)

Her undersøger vi, hvordan boligsociale medarbejdere kan arbejde med at forebygge negativ social kontrol lokalt i udsatte boligområder. Indeværende kortlægning er første publikation ud af to, hvor den næste udkommer i begyndelsen af 2024.

SÅDAN HAR VI GJORT

Som grundlag for kortlægningen har vi gennemlæst de senest tilgængelige helhedsplansdokumenter for alle aktuelle boligsociale helhedsplaner (herefter benævnt helhedsplaner) støttet af Landsbyggefonden. Ifølge Landsbyggefondens opgørelse fra primo 2023 er det nuværende antal boligsociale helhedsplaner 50.

Vi har læst både de strategiske samarbejdsaftaler og delaftaler på de specifikke indsatsområder. For langt de fleste indebærer det dokumenter, der er udarbejdet til helhedsplanerne på 2019-2026-midler, men for enkelte helhedsplaner har de senest tilgængelige dokumenter været fra 2015-2018-midler.

I kortlægningen har vi haft fokus på:

- Hvordan helhedsplanerne oplever og beskriver negativ social kontrol som problemstilling.
- Blandt hvilke beboere helhedsplanerne særligt oplever negativ social kontrol som en problemstilling, og som er målgruppe for aktiviteter.
- I hvilke typer af aktiviteter helhedsplanerne beskæftiger sig med negativ social kontrol samt under hvilke indsatsområder.
- Hvilke andre aktører helhedsplanerne samarbejder med om negativ social kontrol.

SAMMENFATNING

Kortlægningen viser særligt disse tendenser i det boligsociale arbejde med negativ social kontrol:

UDBREDT PROBLEMSTILLING I DET BOLIGSOCIALE ARBEJDE

Negativ social kontrol er aktuelt en problemstilling, som størstedelen af helhedsplanerne oplever i lokalområdet, og som de er optaget af og har direkte fokus på i det boligsociale arbejde. For de fleste helhedsplaner er negativ social kontrol altså blevet et legitimt område at beskæftige sig med og at have særskilt opmærksomhed på.

PROBLEMSTILLING, DER FORSTÅS PÅ FORSKELLIGE MÅDER

Det varierer i helhedsplanerne, blandt hvem negativ social kontrol udgør en problemstilling, hvad problemstillingen relaterer sig til, samt hvordan helhedsplanerne har fokus på det i deres aktiviteter. Det peger på, at negativ social kontrol forstås på forskellige måder, ligesom der findes mange måder at arbejde med negativ social kontrol på.

PROBLEMSTILLING, DER RELATERER SIG TIL EN RÆKKE TEMATIKKER

I de udsatte boligområder er negativ social kontrol en problemstilling, som helhedsplanerne oplever kan relatere sig til en række forhold. Særligt fremtrædende er fx opdragelse og forældreskab, ungdomsdilemmaer og livsfaser, beskæftigelse, social

isolation og utryghed ved systemet, konservative kønsopfattelser og dysfunktionelle forhold.

Her er helhedsplanernes afsæt, at negativ social kontrol er en problemstilling, der kan påvirke mange aspekter af beboernes liv og hverdag, og som derfor kræver flere vinkler i arbejdet. Det indebærer, at negativ social kontrol bliver adresseret i alle indsatsområder – både hvad angår beskæftigelse, kriminalitetsforebyggelse, sammenhængskraft og medborgerskab samt uddannelse og livschancer. Ligesom helhedsplanerne arbejder med forskelligartede aktiviteter, hvor negativ social kontrol indgår som et fokusområde.

PROBLEMSTILLING, DER BERØRER FLERE MÅLGRUPPER

Det boligsociale arbejde med negativ social kontrol er kendetegnet ved at fokusere på både voksne og unge. Her er helhedsplanerne opmærksomme på, at mange slags målgrupper kan være berørt af problemstillingen, ligesom særlige livsfaser i beboernes liv – såsom overgangen fra barn til voksen – kan være forbundet med pres og kontrol.

Afhængigt af boligområdets udfordringer med negativ social kontrol har helhedsplanerne fokus på at arbejde med problemstillingen både blandt enkelte beboere og familier samt i grupper og sociale netværk. I den forbindelse ser flere helhedsplaner

muligheder i at koble deres mere individorienterede og kollektive aktiviteter, så de mere helhedsorienteret kan forebygge negativ social kontrol.

I det boligsociale arbejde har helhedsplanerne blik for de beboere, der oplever negativ social kontrol, men også udøvere af kontrollen og beboernes lokalmiljø, hvor kontrollen kan udspringe fra. Således har helhedsplanerne fokus på at ruste beboere til ikke selv at blive underlagt negativ social kontrol, ligesom de har fokus på at forebygge, at beboere udøver negativ social kontrol over for deres børn eller beboerne imellem – hvad enten det er på tværs af unge, mødre, fædre eller naboer i boligområdet.

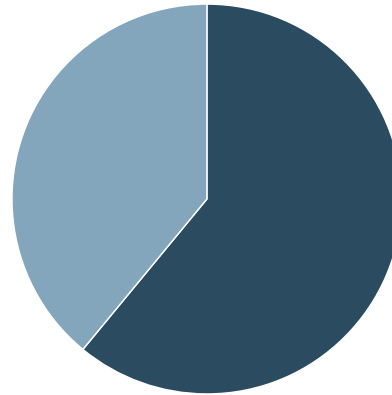
PROBLEMSTILLING, DER KRÆVER SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

I arbejdet med negativ social kontrol har helhedsplanerne blik for tværgående samarbejder med både offentlige aktører og civilsamfundsaktører i og uden for boligområdet. Det sker hovedsagelig gennem forskellige slags opbyggende indsatser, men kan også handle om tværgående samarbejde om konkrete sager om negativ social kontrol. Ligeledes kan helhedsplaner supplere og støtte op om andre aktørers indsatser mod negativ social kontrol, såsom SSP-samarbejder og kommunale beredskabsplaner om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

HVOR MANGE HELHEDSPLANER HAR FOKUS PÅ NEGATIV SOCIAL KONTROL?

Kortlægningen viser, at 32 ud af 50 aktive helhedsplaner har direkte fokus på negativ social kontrol. Det indbefatter helhedsplaner, som eksplicit skriver om 'social kontrol' og 'socialt pres' i helhedsplanens dokumenter.

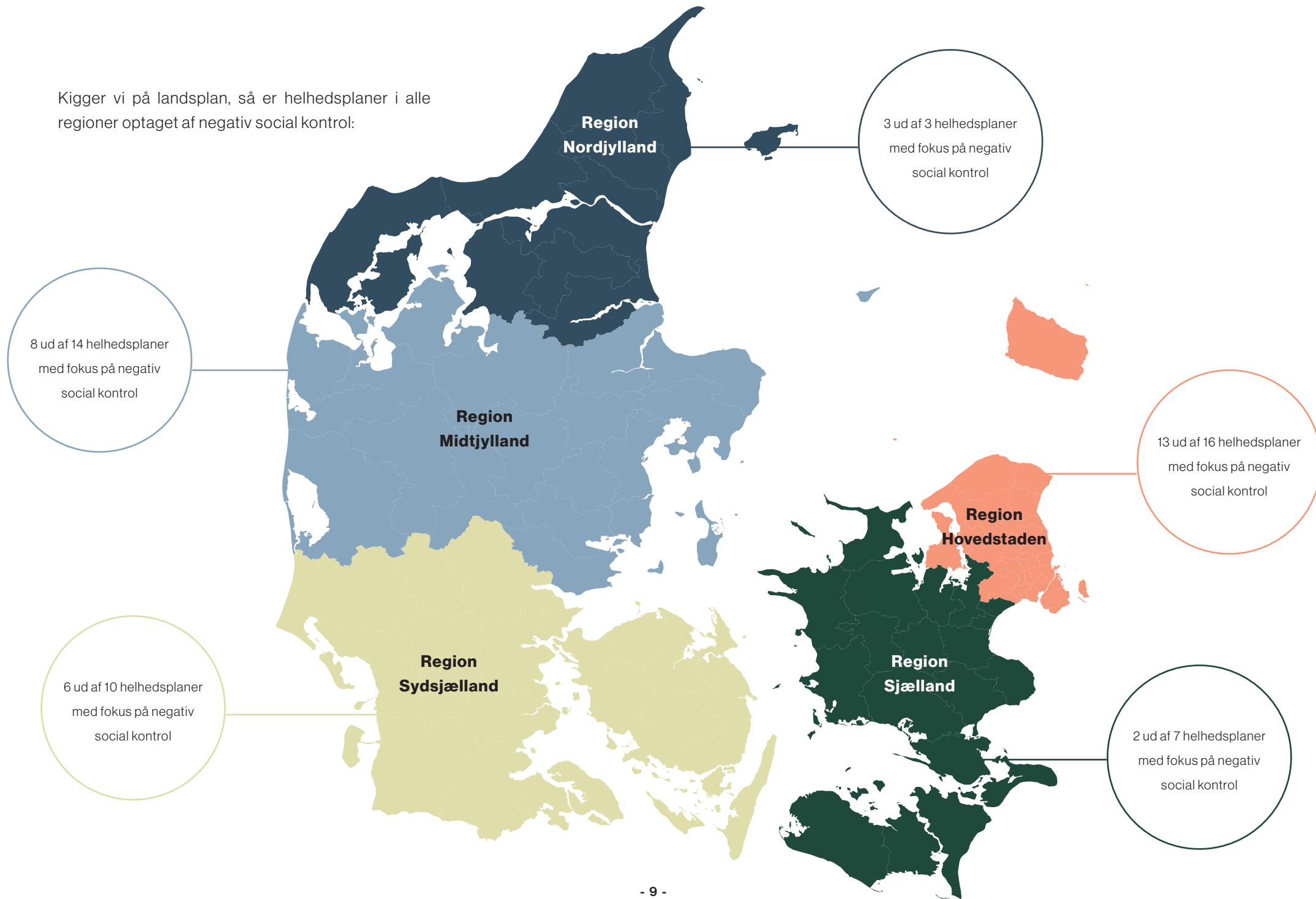
Herudover er CFBU bekendt med andre boligsociale indsatser, der også har fokus på negativ social kontrol, blot uden at skrive det direkte ind i helhedsplanen, hvorfor de ikke indgår i ovenstående opgørelse.

- Helhedsplaner med fokus på negativ social kontrol
- Helhedsplaner uden fokus på negativ social kontrol

Kigger vi på landsplan, så er helhedsplaner i alle regioner optaget af negativ social kontrol:

HVEM HAR HELHEDSPLANER FOKUS PÅ I RELATION TIL NEGATIV SOCIAL KONTROL?

Kortlægningen viser, at det især er unge, familier og forældre samt voksne kvinder, der er målgrupper for det boligsociale arbejde relateret til negativ social kontrol.

FAMILIER OG FORÆLDRE

22 ud af 32 helhedsplaner adresserer specifikt **familier og forældre** i deres aktiviteter relateret til negativ social kontrol.

Heriblandt tager nogle aktiviteter form som familierådgivning, hvor der er målrettet og håndholdt støtte til den enkelte familie. Andre aktiviteter er mere gruppeorienterede og samler forældre på tværs af familier, fx i mødre- og fædregrupper eller blandede forældregrupper. Det kan modvirke risikoen for, at familier bliver socialt isolerede, ligesom det kan nuancere forældrenes forståelse af forventninger til familielivet ved at få indblik i, hvordan andre forvalter forældreskabet. En helhedsplan påpeger, at det er

sværere at engagere fædre end mødre i sådanne netværk. Det gør, at fædrenes syn på og oplevelse af forældreskab i mindre grad bliver inddraget, og at de ikke får den samme støtte til at forvalte deres forældrerolle, som mødrene gør.

Nogle helhedsplaner har særskilt fokus på opdragelse og forældreskab, som bl.a. har til hensigt at forebygge, at forældre udøver negativ social kontrol over for deres børn. Andre helhedsplaner fokuserer på forældrenes trivsel og opbygger deres viden om egne rettigheder og handlemuligheder, så de er bedre rustet mod ikke selv at blive underlagt negativ social kontrol. Et eksempel er en helhedsplan, der arbejder med enlige forældre, som er flyttet til boligområdet for at komme væk fra partnere, der har udøvet vold og/eller negativ social kontrol, og som derfor har brug for støtte til en ny start i nye omgivelser.

Desuden har nogle boligsociale aktiviteter specifikt fokus på familier og forældre med flygtninge- eller etnisk minoritetsbaggrund, fordi der kan være

særlige udfordringer på spil i familier, hvor forældrene ikke er vokset op i Danmark.

UNGE

21 ud af 32 helhedsplaner adresserer specifikt **unge** i deres aktiviteter relateret til negativ social kontrol.

En del helhedsplaner har særligt fokus på unge i boligområderne, bl.a. fordi overgangen fra barn til voksen kan være en kritisk livsfase i forhold til negativ social kontrol. Her bliver det særligt betonet, at de unge kan opleve socialt pres fra deres forældre. Ligeledes kan det handle om, at unge opdrager og presser hinanden på en problematisk måde – og at der på den måde kan opstå negativ social kontrol unge imellem.

De boligsociale aktiviteter målrettet unge har typisk fokus på at forebygge negativ social kontrol ved at give dem viden om rettigheder og handlemuligheder. Herudover er aktiviteterne ofte gruppeorienterede – enten i form af at arbejde med eksisterende ungegrupperinger fx gennem gadeplansindsatser eller ved at facilitere rammer for positive ungefællesskaber i klubber og væresteder. Nogle helhedsplaner arbejder også med en flerdimensionel tilgang, som indebærer fokus på både den enkelte beboer og de netværk, beboeren indgår i. Det kan fx være en kombination af opsøgende gadeplansindsatser, dialogmøder for grupper af unge og mentorforløb for den enkelte unge.

VOKSNE KVINDER

16 ud af 32 helhedsplaner adresserer specifikt **voksne kvinder** i deres aktiviteter relateret til negativ social kontrol. Typisk er det kvinder med etnisk minoritetsbaggrund.

En del helhedsplaner har fokus på voksne kvinder, der er socialt isolerede, har komplekse problemer, og som kan være utrygge ved det offentlige system. Herudover er målgruppen flere steder beskrevet som voksne kvinder, der specifikt er udsat for vold,

krænkelser og negativ social kontrol fra naboer, familier og venner – og som derfor har begrænsede udfoldelses- og handlemuligheder.

De boligsociale aktiviteter målrettet voksne kvinder har typisk fokus på at forebygge negativ social kontrol ved at understøtte kvinderne i at tage vare på sig selv, blive trygge ved at færdes uden for hjemmet og blive del af positive og mangfoldige sociale fællesskaber. Det kan tage form som aktiviteter med foredrag, debatter og kurser eller som kvindemiddage, kvindeklubber og kvindenetværk. Sådanne aktiviteter har til formål at udvide kvindernes sociale netværk og fremme deres aktive deltagelse i samfundet. Ligeledes er hensigten at skabe rum for dialog og refleksion om emner som negativ social kontrol, seksualitet, rettigheder, krop og sundhed, ligestilling mellem køn osv.

Beskæftigelse er ligeledes et udbredt fokusområde i forhold til de voksne kvinder. Det sker gennem aktiviteter, der skaber dialog og giver viden om kvindernes deltagelse på arbejdsmarkedet. Det kan fx handle om en forventning i familier og omgangskredsen om ikke at arbejde, hvor negativ social kontrol kan udgøre en barriere for kvindernes vej i arbejde.

I flere helhedsplaner spiller frivillige som fx bydelsmødre en væsentlig rolle i forhold til at række ud, støtte og engagere kvinderne i aktiviteter og samfundslivet generelt, ligesom de frivillige også giver kvinderne nogle, de kan spejle sig i.

HVAD RELATERER PROBLEMSTILLINGEN OM NEGATIV SOCIAL KONTROL SIG TIL?

Kortlægningen viser, at helhedsplanerne har fokus på negativ social kontrol i alle indsatsområder, både hvad angår beskæftigelse, sammenhængskraft og medborgerskab, uddannelse og livschancer samt kriminalitetsforebyggelse. Det tydeliggør, at helhedsplanerne forstår negativ social kontrol som en problemstilling, der påvirker mange aspekter af beboernes liv og hverdag, fremfor at anskue negativ social kontrol som en isoleret problematik, som kun er relateret til fx beskæftigelse.

I helhedsplanerne relaterer negativ social kontrol sig altså til en bred vifte af forskelligartede emner, hvoraf nogle, der bliver særligt fremhævet, bl.a. er opdragelse, medborgerskab, rettigheder, ungdomsdilemmaer, barriere for beskæftigelse, ligestilling og forældreskab:

Kigger vi videre på tværs af helhedsplanerne, så bliver følgende tematikker fremhævet som væsentlige fokusområder i det boligsociale arbejde med negativ social kontrol:

OPDRAGELSE OG FORÆLDRESKAB

En tematik, der går igen i mange helhedsplaner, er opdragelse og forældreskab. I nogle af helhedsplanernes problemkomplekser bliver negativ social kontrol beskrevet som én af flere komplekse udfordringer hos familier i boligområderne, som forårsager, at børn vokser op under svære vilkår i hjemmet. Særligt for familier med migrationsbaggrund bliver det fremhævet, at familierne kan mangle redskaber til at navigere børneopdragelse og samarbejde med daginstitutioner.

UNGDOMSDILEMMAER OG LIVSFASER

Flere helhedsplaner peger på, at overgangen fra barn til voksen kan være en kritisk periode, hvor negativ social kontrol kan komme i spil, fordi dilemmafyldte spørgsmål om uddannelse, kærester og familierelationer med videre melder sig. Det kan fx handle om, at negativ social kontrol bliver en hindring for, at unge selv kan vælge uddannelse og beskæftigelsesvej på grund af pres hjemmefra. Andre helhedsplaner beskriver, at socialt pres udøves unge imellem, hvilket typisk optræder i problemkomplekset for kriminalitetsforebyggelse.

BESKÆFTIGELSE

Negativ social kontrol er ligeledes et opmærksomhedspunkt i forhold til beskæftigelse. Her bliver negativ social kontrol typisk beskrevet som en barriere for beskæftigelse som konsekvens af, at det i nogle familier og omgangskredse er normen, at kvinder ikke arbejder. Helhedsplanerne har i den forbindelse særligt fokus på ægtefælle- og selvforsørgede ledige samt familiesammenførte kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Derudover har flere helhedsplaner fokus på negativ social kontrol i beskæftigelsesindsatser målrettet unge – som typisk er knyttet til at mindske problemstillinger relateret til ungdomsdilemmaer og livsfaser.

SOCIAL ISOLATION, PSYKISK SÅRBARHED OG UTRYGHED VED SYSTEMET

Flere helhedsplaner arbejder på at bryde social isolation som en måde at mindske negativ social kontrol på. De beskriver, at begrænsede netværk og psykisk sårbarhed, såsom krigstraumer og PTSD, kan hænge sammen med social isolation og større udsathed for negativ social kontrol. Konkrete eksempler er kvinder, som er utrygge ved at bevæge sig uden for hjemmet på grund af negativ social kontrol, eller forældre med trivselsproblemer, som grundet utryghed ved det kommunale system isolerer sig selv og deres familie i stedet for at få hjælp fra fagpersoner.

OPGØR MED KØNSKONSERVATIVE OPFATTELSER OG KENDSKAB TIL RETTIGHEDER

Negativ social kontrol bliver også relateret til konservative opfattelser af kønsroller, der kan fastholde både mænd og kvinder i usunde positioner. Her peger helhedsplanerne på opfattelser af kønsroller, der lægger socialt pres på mændene for at skulle være familiens forsørger, og pres på kvinderne i forhold til at stå for alle huslige pligter i hjemmet. Noget, som er i strid med det danske system, hvor alle forventes at være i beskæftigelse. Derfor kan boligsocialt arbejde med negativ social kontrol indebære at sætte fokus på rettigheder, som skal sikre ligestilling mellem kønnene.

VOLD I NÆRE RELATIONER OG DYSFUNKTIONELLE PARFORHOLD

Negativ social kontrol kommer ligeledes til udtryk som vold i nære relationer. En helhedsplan fremhæver det i relation til konflikter mellem børn og deres forældre, som i desperation tyr til vold. Andre beskriver det i relation til dysfunktionelle parforhold. Eksempelvis er en helhedsplan opmærksom på enlige forældre – særligt mødre, som er flyttet til boligområdet for at komme på afstand af voldelige partnere, der har udøvet eller stadig udøver negativ social kontrol over for partneren.

BOLIGOMRÅDETS FYSISKE RAMMER

Endelig bliver det fremhævet, at boligområdernes fysiske rammer kan påvirke oplevelsen af utryghed og øge risiko for negativ social kontrol. Hvis der i lokalmiljøet er stærke normative holdninger og forventninger til den rette levemåde, kan det skabe et ekstra pres at bo i et tæt bebygget boligområde, hvor man let kan holde øje med hinanden.

HVILKE BOLIGSOCIALE AKTIVITETER BESKÆFTIGER SIG MED NEGATIV SOCIAL KONTROL?

Kortlægningen viser, at der er flere slags boligsociale aktiviteter, som adresserer negativ social kontrol:

RÅDGIVNINGSAKTIVITETER

Familierådgivning: Flere helhedsplaner tilbyder rådgivning af børnefamilier med henblik på at styrke deres trivsel og brobygge til relevante kommunale tilbud. Det kan fx handle om rådgivning vedrørende opdragelse, forældreskab, mental sundhed og utryghed ved systemet.

Individuel rådgivning: Flere helhedsplaner tilbyder individuel rådgivning, hvor negativ social kontrol er et opmærksomhedspunkt for de boligsociale medarbejdere, når de taler med beboere. Et eksempel er beboervejledning målrettet beboere uden for beskæftigelse, hvor den boligsociale medarbejder har skærpet opmærksomhed på, hvorvidt negativ social kontrol er en barriere for deres vej i arbejde.

Som supplement til rådgivningsaktiviteterne laver flere helhedsplaner også opsøgende arbejde for at skabe kontakt til isolerede beboere.

NETVÆRKSAKTIVITETER

Skabe nye netværk: At skabe sociale netværk bliver fremhævet af helhedsplanerne som et vigtigt element i arbejdet med at forebygge negativ social kontrol. Netværksaktiviteter skal bidrage med fællesskaber, der kan give beboere nye perspektiver på egne normalitetsforståelser og opbakning til at frigøre sig fra begrænsende normer. Blandt helhedsplanerne er der mange forskellige tilgange til sammensætningen af sociale netværk – nogle understreger et ønske om at samle personer med lignende erfaringer, og andre understreger et ønske om mangfoldighed.

Brobygge til etablerede netværk: Brobygning til foreningsliv beskriver nogle helhedsplaner som en måde at forebygge negativ social kontrol på. Målet er, at beboere, der befinder sig i fællesskaber præget af socialt pres, kan få kontakt til og blive en del af andre fællesskaber med positiv indflydelse. Denne aktivitetstype er typisk målrettet unge i relation til kriminalitetsforebyggelse.

Flere helhedsplaner har desuden integreret et fokus på negativ social kontrol i deres bydelsmøde- og babaindsatser.

VIDENS- OG DIALOGBASEREDE AKTIVITETER

Andre aktiviteter sætter fokus på negativ social kontrol som problemstilling gennem workshops, oplæg, kurser, temaarrangementer, dialogmøder og lignende. Nogle aktiviteter lægger op til længere forløb, fx som ét af flere temaer, der bliver taget op i forløbet med samme gruppe beboere, mens andre er enkeltstående oplæg. Her er det gennemgående formål at styrke åben dialog blandt beboerne og skabe rum for refleksion vedrørende negativ social kontrol.

I de videns- og dialogbaserede aktiviteter er der forskellige variationer af, at helhedsplaner inddrager andre aktører:

Inddrage aktører fra lokalsamfundet: Flere helhedsplaner beskriver samarbejde med lokale foreninger, dagtilbud, skoler og klubber omkring workshops eller forløb, der skal forebygge negativ social kontrol. Et eksempel er en helhedsplan, der vil koble lokalt foreningsliv og kommunale parter tættere sammen gennem dialog og samarbejde – såsom gennem dialogmøder på tværs, der bl.a. kan sætte fokus på og dele viden om negativ social kontrol.

Inddrage aktører uden for lokalsamfundet: Der er også helhedsplaner, der benytter sig af undervisningsforløb udviklet af aktører udefra, såsom NGO'er og kommunale forvaltninger. Eksempler på det er forløbet *Ret til Ligestilling* udarbejdet af Dansk Flygtningehjælp og Als Research samt et undervisningstilbud for beboere om *synet på beskæftigelse og social kontrol som barriere for beskæftigelse* udbudt af Københavns Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning.

GADEPLANSINDSATSER

Nogle helhedsplaner bruger gadeplansindsatser til at få kendskab til problematikker relateret til negativ social kontrol. Gadeplansindsatser kan være en måde at skabe dialog på og opnå en tillidsbaseret relation til enkelte beboere eller grupper af beboere og herigennem få et indblik i sociale problematikker med pres og kontrol, hvor det kan være relevant at

inddrage andre fagpersoner. Indsatserne på gadeplan er typisk målrettet unge og bliver ofte suppleret med mentor- eller rådgivningsindsatser, når kontakten er etableret.

VÆRESTEDER FOR UNGE

Ifølge helhedsplaner kan væresteder skabe positive møder mellem unge og boligsociale medarbejdere eller andre fagpersoner såsom UU-vejledere, der kan styrke de unges trivsel og mindske risikoen for negativ social kontrol. Fordi overgangen fra barn til voksen kan være en kritisk livsfase, hvor negativ social kontrol kan udfolde sig, beskriver nogle helhedsplaner det som særligt vigtigt for de unge med støtte i den periode. Det kan ske ved, at medarbejdere støtter og hjælper med at skabe større forståelse mellem de unge og deres forældre vedrørende uddannelsesdilemmaer.

HVEM SAMARBEJDER HELHEDSPLANER MED OM NEGATIV SOCIAL KONTROL?

Helhedsplanerne samarbejder på forskellig vis med andre aktører om negativ social kontrol. Flere helhedsplaner inddrager andre aktører i deres egne boligsociale aktiviteter. Nogle helhedsplaner har desuden formuleret, at de skal supplere indsatser mod negativ social kontrol uden for deres egne aktiviteter, såsom ved at støtte op om SSP-samarbejder samt bidrage til de kommunale beredskabsplaner om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Her viser kortlægningen, at flere helhedsplaner har indgået aftaler med deres respektive kommuner om at understøtte arbejdet med beredskabsplaner på området. Et eksempel er en helhedsplan, der supplerer kommunens beredskabsplan via forebyggende og dialogskabende indsatser i boligområdet. En anden helhedsplan supplerer kommunens beredskabsplan gennem en aftale om muligheden for spontane samarbejder mellem helhedsplan og kommune, når det er relevant i forhold til konkrete sager om negativ social kontrol.

På næste side er en oversigt over de aktører, som helhedsplanerne har af formulerede samarbejdspartnere i forhold til negativ social kontrol. Herudover inddrager, trækker og samarbejder helhedsplanerne med andre aktører mere ad hoc, når behovet opstår, og det er relevant i forhold til boligområdernes specifikke udfordringer med negativ social kontrol.

LÆS MERE HER

Om lokale aktørers potentiale til og forudsætninger for at arbejde med negativ social kontrol i boligområdet – og dermed mulige snitflader og samarbejdsflader med dem (Lunar et al. 2023 fra s. 39).

Opslag over rådgivningstilbud og hjælpeaktører, som medarbejdere dels kan henvise beboere til, dels selv kan henvende sig til for faglig sparring om negativ social kontrol (Lunar et al. 2023 fra s. 93).

HELHEDSPLANERNES SAMARBEJDSPARTNERE OM NEGATIV SOCIAL KONTROL

OFFENTLIGE AKTØRER

- **Lokale skoler, klubber og fritidstilbud** samarbejder med helhedsplaner om bl.a. specifikke aktiviteter eller forløb, der sætter fokus på negativ social kontrol blandt børn og unge, eller har gensidig aftale med helhedsplanen om, at de kan henvende sig, hvis de oplever konkrete udfordringer hos familier i boligområdet.
- **Sundhedsplejer** samarbejder med helhedsplaner om fx at facilitere mødregrupper.
- **SSP eller lignende kriminalitetsforebyggende indsatser** samarbejder med helhedsplaner om forebyggelse af negativ social kontrol. Det kan fx være at klæde de boligsociale medarbejdere på med viden om negativ social kontrol, der kvalificerer dem til at bidrage til den forebyggende og dialogskabende indsats i boligområdet.
- **Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)** samarbejder med helhedsplaner bl.a. i forhold til at kvalificere arbejdet med negativ social kontrol i deres bydelsmødre-indsats. SIRI tilbyder rådgivning i at forebygge negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter og har herudover et dialogkorps, som tilbyder oplæg

CIVILSAMFUNDSAKTØRER

- **Dansk Flygtningehjælp** samarbejder med helhedsplaner om et forløb målrettet flygtninge og etniske minoriteter i Danmark. Det indebærer bl.a. det psykosociale gruppeforløb MindSpring og kampagnen Ret til Ligestilling, som begge kan virke forebyggende mod negativ social kontrol.
- **Bydelsmødre** er frivillige kvinder, ofte med minoritetsbaggrund, der hjælper andre kvinder i deres lokalområde, som kan være sårbare eller socialt isolerede. Bydelsmødre har et landssekretariat under Fonden for Socialt Ansvar, men er igangsat lokalt i flere helhedsplaner, hvor der er fokus på bl.a. negativ social kontrol.
- **Baba** har fokus på fædre med etnisk minoritetsbaggrund og er ligesom bydelsmødre-indsatsen igangsat i flere helhedsplaner. Her bringer Baba frivillige fædres ressourcer i spil og samler dem i sociale fællesskaber, så de kan blive gode, aktive rollemodeller for deres børn og aktive deltagere i lokalsamfundet. En del af det er bl.a. at arbejde med negativ social kontrol.
- **RED Rådgivning** (tidl. Etnisk ung) rådgiver unge, forældre og fagpersoner om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Helhedsplaner inddrager bl.a. RED Rådgivning i forhold til at få sparring om at implementere et fokus på negativ social kontrol i de boligsociale aktiviteter målrettet kvinder uden for beskæftigelse.
- **LOKK** hjælper voldsudsatte kvinder på krisecentre og tilbyder juridisk rådgivning til fagpersoner, der har spørgsmål vedrørende vold i nære relationer – som helhedsplanerne kan benytte sig af.
- **Mino Danmark** er en interesseorganisation, der arbejder for at styrke muligheder for samfundsdeltagelse for borgere med etnisk minoritetsbaggrund. De samarbejder med helhedsplaner om at facilitere samtaler om det at have minoritetsbaggrund blandt unge kvinder i boligområdet, hvor de bl.a. sætter fokus på ligestilling og socialt pres.
- **KVINFOs mentornetværk** henvender sig til kvinder med flygtninge- og migrationsbaggrund og har til formål at støtte kvinderne i at komme i job eller uddannelse gennem mentorstøtte. De samarbejder med helhedsplaner gennem bl.a. at bidrage med viden om det danske arbejdsmarked og arbejdskultur.

LITTERATUR

Følner, B. & Hendriksen, I.S. (2023). "Der er brug for helhedsorienterede løsninger". Viden og erfaringer med relevans for en områdebaseret indsats til forebyggelse af negativ social kontrol. København: Als Research for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Københavns Kommune.

Liversage, A. & Søndebro, K. (2023). Etniske minoriteter, værdier og ligestilling. Viden til brug for Kommissionen for den Glemte Kvindekamp. København: VIVE.

Lunar, S., Langkilde, S.M & Koch, M-L. (2021). Medborgerskab, sammenhængskraft og social integration. En undersøgelse af, hvordan flere beboere kan deltage aktivt i samfundet og blive del af mangfoldige fællesskaber. Center for Boligsocial Udvikling, CFBU.

Lunar, S., Langkilde, S.M, Wilbour, A.H. & Grønvad, J.F. (2023). Når negativ social kontrol står i vejen for job blandt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. En erfaringsopsamling af det faglige arbejde med at forebygge negativ social kontrol. Center for Boligsocial Udvikling, CFBU.

SIRI (2022). En guide til at opspore og håndtere negativ social kontrol i den beskæftigelsesrettede integrationsindsats. København: Styrelsen for International Rekruttering og Integration.